

Les dues cares del finançament

JORDI PLAY

Model de finançament d'inspiració federal, o concert econòmic solidari? La definició del model que es vol incloure a la proposta de nou Estatut per a Catalunya ha obert un front entre Govern i CiU, els quals, tot i coincidir en la necessitat d'assolir un nou sistema prou potent, discrepen obertament en alguns aspectes, sobretot en els que tenen a veure amb la relació econòmica de Catalunya amb l'estat espanyol. En aquest dossier entrevistem el conseller d'Economia, Antoni Castells, i el líder de CiU, Artur Mas, i fem un repàs a l'estat de la qüestió al País Valencià i a les Illes.

“Si plantejés les coses depenent de com les veuen a Madrid, avui no tindríem proposta de finançament”

És possible que prosperi alguna fórmula de blindatge del finançament català davant la LOFCA, tal com reclama CiU?

—A l'Estatut ha de quedar clar que la nostra hisenda només està sotmesa a la Constitució. La proposta de finançament de la majoria no es remet en cap cas a la LOFCA. Ara bé, entenc que, per a CiU, la qüestió del blindatge és important perquè és veritat que en la pràctica hem comprovat que la normativa estatal limita, i de vegades desvirtua, allò que decidim a Catalunya. Per part nostra, farem tots els esforços per trobar una fórmula i estem disposats a estudiar propostes en aquest sentit. Tot i ser difícil, penso que hi ha marge per arribar a un acord.

—**De fet, a Madrid, la possibilitat de blindar el finançament, l'han rebutjada frontalment...**

—Si jo hagués de plantejar les coses a Catalunya depenent de com les veuen a Madrid, avui no tindríem proposta de finançament. Des del 28 d'abril, quan es va presentar la proposta, fins ara, hem sentit dir moltes coses, provinents tant de persones que crec que ni tan sols se l'havien llegida com d'altres que expressaven una posició política de molta incomprensió. Hem de defensar allò en què creiem i allò que ens convé més, amb l'objectiu clar de tirar-ho endavant. Per tant, és indispensable que la nostra proposta sigui inatacable en termes de constitucionalitat.

—**Potser el terme blindatge és difícil de conciliar amb el missatge del Govern espanyol, que diu que la proposta de finançament haurà de passar pel Consell de Política Fiscal i Financera, que rebutja la negociació bilateral.**

—El text estatutari estableix uns principis i uns continguts bàsics que acoten i emmarquen el model resultant. A partir del que disposa el títol d'Hisenda de

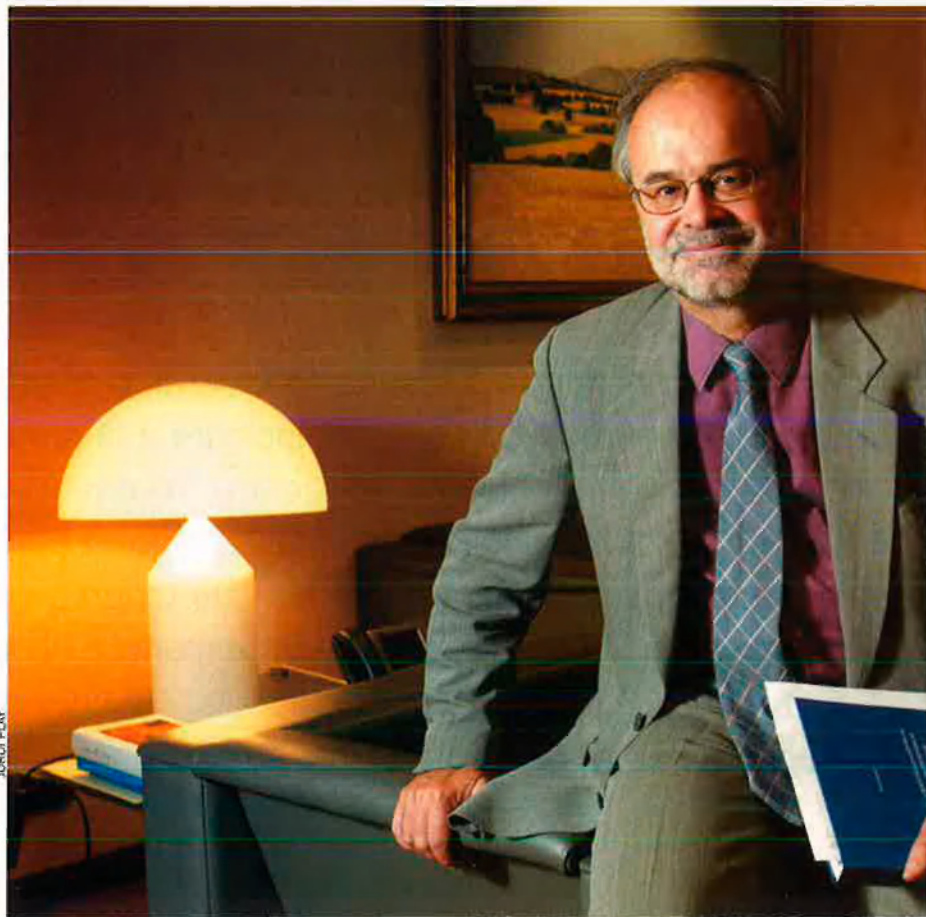
Antoni Castells (Barcelona, 1950) és conseller d'Economia i Finances del Govern català. Expert en federalisme fiscal i hisenda, explica el fons de la proposta de finançament del Govern tripartit en el tram final de les negociacions de l'Estatut.

l'Estatut, no qualsevol model és possible. Ara bé, la concreció i el desenvolupament posterior del sistema de finançament conté elements multilaterals i elements bilaterals, perquè així ho vol la Constitució. Hi ha aspectes que s'hauran de negociar en el marc del Consell de Política Fiscal i Financera, on hi ha totes les comunitats autònomes representades, però la darrera paraula correspon a la Comissió Mixta de Relacions

Fiscals i Financeres, un organisme bilateral entre Catalunya i l'estat.

—**Aquesta negociació seria posterior a l'aprovació de l'Estatut. Quina protecció oferiria aquest sistema per al finançament català?**

—La concreció posterior del model s'haurà de pactar, necessàriament, en la Comissió Mixta de Relacions Fiscals i Financeres. Aquesta condició implica una clara protecció respecte a l'aplica-

ció d'una normativa estatal que pogués desvirtuar-lo.

—**El dictamen del Consell Consultiu respecte a aquesta constitucionalitat ha posat més fàcil l'acord en matèria de finançament?**

—Objectivament he de dir que sí, perquè el dictamen del Consell Consultiu diu contundentment que la proposta de CiU és inconstitucional i que el model proposat pel Govern és constitucional, si bé hi ha dos punts que no ho són i que caldrà rectificar. Crec que això facilita la feina, perquè la lliçó política del dictamen és doble: d'una banda, queda descartada la proposta de CiU, perquè no podem anar a Madrid a negociar un text que el mateix Consultiu ha dit que és inconstitucional. Seria tant com dir que no volem Estatut. D'altra banda, ens diu que amb la proposta del Govern hem anat molt al límit. I és cert, hem estat molt ambiciosos i hem volgut extraure les màximes possibilitats que ens ofereix la Constitució. Per tant, al meu entendre hauria de ser molt fàcil que ens poséssim d'acord.

—**Sobre quina base s'ha de parlar?**

—Sobre la base de la proposta constitucional, que és la que té el suport de la majoria parlamentària, i naturalment fent el possible perquè CiU pugui sumar-s'hi. La negociació s'ha de produir

sense que hi hagi ni vencedors ni perdors. CiU ha de poder-hi veure la seva empremta i estem disposats a donar-li el protagonisme que li pertoca.

—**Però no sembla probable un acord al 50%, on ningú no hi perdi gaire.**

—La semisuma és impossible, no podem sumar una proposta que és constitucional i una que no ho és i dividir per dos, perquè el resultat seria una proposta inconstitucional. Però crec que tenim marge de maniobra suficient, sempre que CiU tingui voluntat política d'arribar a un acord. Si CiU vol que hi hagi Estatut, ens podem entendre, però amb exigències, amb actituds obstructionistes i amb imposicions no avançarem.

—**Els dos aspectes que el Consultiu ha dictat inconstitucionals, cessió del 50% dels impostos com a màxim i l'absoluta capacitat normativa dels impostos de l'estat a Catalunya, eren eixos importants de la proposta del tripartit?**

—El dictamen del Consell Consultiu confirma fins a quin punt la proposta del Govern i de la majoria del Parlament és ambiciosa. El nostre plantejament va voler anar tan al límit que en dos punts ultrapassa el llinar de constitucionalitat. Però es tracta de dos punts que no alteren l'essència del model, perquè ja especificàvem que la capacitat normativa i la responsabilitat fiscal s'aplicaran sense perjudici de les facultats que corresponen a les Corts Generals. Per tant, com ha recomanat el Consultiu, hem de treure l'article "la", i parlar de capacitat normativa en comptes de "la" capacitat. I tampoc altera substancialment el contingut la qüestió del 50%, perquè des del punt de vista conceptual l'enfocament és correcte. El dictamen del Consultiu només assenyala que limitar el sostre dels rendiments dels tributs de Catalunya que correspondrien a l'estat suposa anar més enllà dels límits que estableix la Constitució.

—**Pel que fa al model d'Agència Tributària, el tripartit proposa un model consorciat o coordinat amb la hisenda espanyola. Com s'articula aquesta relació?**

—La redacció deixa oberta la forma de relació entre l'agència tributària de Catalunya i l'administració del conjunt de l'estat. I ho fa, precisament, per facilitar el pacte.

—**Quina és la seva aposta, en aquest pacte?**

—Personalment sóc partidari de la forma consorciada. Entre altres coses, perquè ens permet participar en les decisions que prengui l'agència tributària de l'estat fora de Catalunya i perquè hem de tenir informació sobre la gestió i la recaptació d'impostos que afecten directament els nostres ingressos, com ara l'IVA o el de societats, i en els quals, els recursos que ens puguin pertocar dependran en bona mesura de com es gestionin aquests impostos fora de Catalunya. El dictamen del Consultiu afegeix que, de les fórmules que es plantegen, la més adient és la del consorci, però entenc que altres pensin diferent, per això no volem imposar la nostra. Quan arribi el moment, haurem de negociar amb l'estat quina d'aquestes fórmules de relació establirem.

—**Així doncs l'Estatut no posarà límits als màxims de diners amb què Catalunya contribueix a l'estat, és a dir, límits a la solidaritat?**

—Hem volgut evitar aquesta expressió perquè la limitació de la solidaritat és percebuda com un missatge de gasiveria dels catalans quan és just al contrari, el nostre esforç de solidaritat és molt elevat. És per això que a l'Estatut no parlem de limitar la solidaritat. El que diem és que, de tots els impostos que paguem a Catalunya, una part ha de permetre disposar de més recursos a la Generalitat i amb una altra contribuirem a la solidaritat.

—**El debat sobre la solidaritat porta implícit el debat sobre si el model de finançament que proposarà Catalunya és extensible a la resta de territoris. En quina línia està la proposta?**

—El títol d'Hisenda de l'Estatut conté la proposta que volem per a Catalunya, perquè per definició, l'Estatut és un pacte bilateral entre Catalunya i l'estat. El nostre plantejament és molt clar: no volem imposar res, però tampoc no neguem a ningú que pugui tenir el que nosaltres demanem.

—**Això implica que el model del tripartit pot ser generalitzable a la resta de territoris de l'estat.**

—Si es vol, pot ser generalitzable. És més, crec que el nostre model seria el millor per a Espanya, en una Espanya de concepció federal. Allò que proposem no és res que no hi hagi a Alema-

nya o al Canadà. Ni és més, ni és menys. Ens hem de moure en aquest marge estret: demanar allò que és el millor per a Catalunya però que sigui generalitzable a altres comunitats, si així ho volen. No defensem privilegis, ni volem imposar res a ningú.

—Si el model que proposa el Govern seria bo per a Espanya, quins avantatges presenta?

—El model que proposem té una clara inspiració federal, perquè pensem que és el millor per a Espanya. Combina raonablement bé dos grans pilars presents a la Constitució, que són l'autonomia i la solidaritat: un pilar d'autonomia tributària, de responsabilitat fiscal i un altre pilar d'anivellament i solidaritat.

—Però aquest model no es pot aplicar d'un dia per l'altre.

—Hi hauria d'haver un procés de transició perquè ningú no es veïés perjudicat en termes absoluts. Nosaltres proposem un període d'adaptació de cinc anys.

—Euskadi i Navarra no hi perdrien?

—Jo sostinc que ningú no hi perdria, perquè l'evolució dels recursos globals permet modificar situacions relatives sense que ningú no hi perdi.

—L'aplicació del model federal de finançament implicaria canvis en la Constitució o en els estatuts d'aquestes dues comunitats?

—Entenc que no, tot al contrari. Podem invocar la Constitució per defensar aquest model. Ara bé, el que no pot ser és que les comunitats forals, pel sol fet de tenir un sistema diferent, disposin d'uns recursos manifestament més elevats, perquè això va en contra del que diu la Constitució a l'article 138.2, que consagra el principi d'igualtat i d'absència de privilegis. Estem parlant que, per cada euro de què disposa la Generalitat de Catalunya, les comunitats forals n'administren 1,7.

—Quina solució proposa, doncs?

—No hi ha cap raó perquè les comunitats forals no participin dels mecanismes d'anivellament, perquè una cosa és que tinguin un sistema diferent i una altra que no hagin de complir amb el principi d'igualtat.

—Li sembla que les comunitats forals són insolidàries?

—El Govern basc em mereix tot el respecte, crec que exerceix el seu auto-

JORDI PUJOL

govern correctament i jo seria el primer a posar-me al capdavant de la defensa de les seves llibertats si estiguessin amenaçades. Ara, és veritat que les comunitats forals han quedat al marge dels mecanismes de solidaritat que haurien d'existir. I penso que s'haurien d'aplicar unes correccions que evitessin aquesta situació.

—Aquestes correccions s'haurien de pactar amb les altres forces polítiques. Veu marge de maniobra?

—Sí, perquè les autoritats polítiques que conec del País Basc són gent raonable, que entén els arguments quan se'ls exposen. Miri, jo estic parlant d'un tema més de fons. 25 anys després del pacte constitucional, podem o no introduir aquells canvis que facin possible allò que volíem quan vam fer la Constitució: una articulació real de Catalunya i el País Basc dins d'una Espanya que reconeixi l'autogovern i la plurinacionalitat?

—És optimista, respecte a l'assoliment d'un acord potent en finançament a Catalunya?

—Seria imperdonable que no arribéssim a un acord, coincidint com coincidim en allò que és fonamental. Sense consens, sense unitat, de segur que no podem avançar. En canvi, el grau de dificultat objectiva és la negociació amb l'estat, perquè canviarem coses, i hi ha moltes resistències als canvis. Cometríem un greu error si no aprofitem la nostra força per arribar a Madrid tots junts, amb una proposta que no tingui punts vulnerables en termes de constitucionalitat. Les forces catalanistes compartim

el que és essencial, el Govern de Madrid, i especialment el seu president, José Luis Rodríguez Zapatero, tenen una actitud oberta com no havíem trobat mai.

—Quin primer balanç fa de la darrera proposta de CiU?

—Acabo de veure-la i encara no l'he poguda examinar a fons. Però li haig de manifestar que, per part del Govern, és a dir, dels grups que donen suport a la proposta que avui és la de la majoria, hi ha la màxima voluntat d'entesa. Tot i que a primera vista sembla complicat perquè hi ha molts punts que són difícilment assumibles, el Govern i els partits que li donen suport estudiarem la proposta de CiU, i ho farem amb la voluntat d'arribar a acords. Mirarem de trobar aquells punts que per a CiU són importants que siguin encaixables en la proposta que el Consell Consultiu ha considerat constitucional, que és la que té el suport de la majoria del Parlament. Ara bé, CiU ha de mostrar una cosa que fins ara no ha mostrat: voluntat d'entesa i de diàleg. Perquè fins ara, lamentablement, hem observat una actitud que més aviat semblava que volia posar obstacles i impediments que no facilitar l'acord. No és amb exigències i ultimàtums que es facilita l'acord. I, per descomptat, la proposta de finançament que contingui l'Estatut ha de ser una proposta sense ombres en termes de constitucionalitat. De manera que CiU ha de fer un esforç important per abandonar el model que fins ara ha defensat, el del concert, que el Consell Consultiu ha dit, contundentment, que és inconstitucional. I per tant haurà de fer alguna cosa més que introduir quatre retocs al seu text. Ja ho he assenyalat abans: no ens podem permetre aprovar un Estatut que, en un punt tan important com el del finançament, hagi estat considerat inconstitucional pel Consell Consultiu. Defensar això és tant com dir que no es vol l'Estatut.

Per tant, si CiU té realment voluntat d'entesa i accepta sense ambigüitats que la proposta que presentem ha de ser constitucional, ens entendrem. Per part nostra hi ha tota la voluntat de fer-ho, i jo estic convençut que el que compartim és molt més que el que ens separa.

*Gemma Aguilera
Toni Canyís*